

flori de crâng

revistă literară --- artistică --- socială

SUPERIORITATEA STATULUI NATIONAL

de GEORGE SOFRONIE
PROFESOR UNIVERSITAR

Statul, ca formațiune politică organizată, este o veche instituție a omenirii, justificată și explicată — cum se știe — și prin acel înăscut sentiment al omului, de sociabilitate, și prin putința satisfacerii numai prin viețuirea în comun, a diferitelor trebuințe ale omului.

Dar în existența-i îndelungată, Statul a trecut printr'o evoluție, pe cât de complexă, pe atât de interesantă, și în cece privește structura sa internă, și în cece privește relațiile sale cu celelalte State, și — cece acum ne interesează — în cece privește ideile călăuzitoare, principiile ce au prezidat la încheierea sa. Alcătuit fie din piese noi, fie prin bună înțelegere, fie în dauna unui alt Stat, — cele trei moduri clasice pe care doctrina le discută în materie de formațiune a Statelor, — el a apărut la un anumit moment, sprijinit pe o clasă socială oarecare, legitimat prin satisfacerea unei categorii de interese, în fine recunoscut de către celelalte State, prin invocarea unui anumit principiu, care se putea numi: al dreptului de cucerire, al echilibrului puterilor, al legitimității dinastice, etc.

*

În cea mai mare parte de timp, din îndelungata-i existență, Statul *incarnat* adeseori în *Suveranul* său, a cărui putere superioară și excepțională își avea origine divină, era necunosător și strein chiar, de interesele *națiunii*, a cărei existență însăși, era adeseori ignorată. Pentru acel timp mai ales, ni se pare valabilă, distincția pe care marele învățat francez Léon Duguit o face între *guvernanți* și *guvernați*, ca cele *două realități* ale organismului de Stat, cei din ur-

mă primind și executând ordinele date de cei dintâi, care își găsesc justificare în superioritatea forței de care ei dispun.

Numai de la un timp, relativ apropiat de noi, *națiunea* apare și se manifestă ca o forță de care se va conta, iar revendicările ei, când este opresată, duc la seria de conflagrațiuni, cunoscute sub numele de *războaie naționalitare*. Dintre acestea desigur cel mai grandios, prin proporțiile sale și prin efectele produse, va rămâne războiul mondial, care este *summum bellum al națiunilor*. Triumful principiului naționalităților pe care-l consacră tratatele de pace din 1919—20, ne dovedesc aceasta. Existența actuală a *Statelor naționale* nou create sau întregite, ne o ilustrează.

Dar în teoria generală a formațiunii Statului, fenomenul își are o deosebită semnificație. Nu numai prin faptul că în locul ideilor perimate care justificau formațiunea lor, apare un principiu nou, ci mai ales prin faptul, că Statul încetează a mai fi expresia unei clase sau a unor interese, devenind expresia întregului corp social, al totalității intereselor membrilor ce îl compun, adică devenind expresia *națiunii* întregi. Deaceea, adevăratul Stat susceptibil de progres, în domeniul manifestărilor spirituale și materiale rămâne Statul *național*, noul tip de Stat, care reprezintă un remarcabil progres față de trecut. Deaceea el trebuie să trăiască, orice acțiune tinzând la distrugerea lui, însemnând un pas spre erorile trecutului. Dealtfel, astfel de acțiuni, sunt sortite eșecului prin *solidaritatea membrilor națiunii*, de proporții necunoscute în trecut, ce li se poate opune,

Lumea trece . . . nu timpul!

de GEORGE BOTA

Omul, regele animalelor, nu este totuși decât un animal supus fatalităților firei. Dar acest animal străbate universul în timp și în spațiu uneori zdrobind cătușele fatalității. Prin el lumea a devenit conștientă de existența sa, iar fatalitatea oarbă a căpătat ochii cari văd în adâncimea veacurilor trecute și în bruma viitorului. Ori cât ar voi materialistii să nege existența unei lumi superioare materiei, această lume superioară copleșește însăși materia. Din mâna de oase și de carne care alcătuiește animalul-om, se revarsă o energie nevăzută, dar simțită, care este sufletul. Sufletul este măsura lumii; el ne-o arată frumoasă sau urâtă, el ne dă înțelesul, prețul, rostul și nerostul acestei lumi. Sufletul ne dă toate iluziile, chiar și iluzia adevărului. Căci mai la urma urmei, lumea care ne înconjoară este așa cum *ni se pare* nu cum este; este așa cum ne-o arată sufletul nostru. Chiar timpul, în care se pare că se desfășoară firul vieții noastre, nu este decât o iluzie a sufletului nostru. Noi fabricăm timpul; noi îl facem mai scurt sau mai lung; noi îl împărțim prin schimbările sufletului nostru.

S'ar crede, că am înșirat aici gânduri de om cu mintea zdruncinată! Dar să ne apropiem mai mult de om și să-l cunoaștem mai bine. Omul, ca orice, există, *durează* și se schimbă mereu; sufletul său este într-o curgere perpetuă; fenomenele psihice se perindă, când mai încet, când mai accelerat, lăsându-ne impresia că *ceva trece*, când de fapt noi trecem. Acel *ceva* care ni se pare că trece, ar fi timpul; dar să ne întrebăm cum ar trece timpul dacă n'ar fi omul? Oare n'ar fi timp dacă n'ar fi om? Kant făcuse din timp și din spațiu formele apriorice ale sensibilității, ceiace însemna pentru el, că timpul există în afara omului. Omul însuși, este așezat în timp, ca întreaga lume de altfel; deci iată-ne la o părere opusă lui Kant cu timpul nostru iluzie.

Și cu toate acestea dacă aprofundăm mai bine problema, vedem că timp nu există, decât pentru ceiace are conștiință.

E adevărat, că și pământul, cu planetele celelalte, există, se învârtăște; e adevărat că pe acest pământ și în interiorul său există o vecinică schimbare; *totul durează*, nu numai omul. Prin urmare timpul nu e dat numai omului. Așa s'ar părea, dar când ne dăm seama că pământul nu-și dă seama de schimbările sale; că muntele nu știe că odată avea păduri și altădată nu; că boul nu știe că a fost odată vițel, apoi juncan, iar mâine hrană cine știe cui; când ne gândim că nimic, nici munte, nici mare, nici animal, nici copac, nu's conștienți de schimbările și de durata lor, trebuie să admitem că pentru ele nu există timp. Cel mult există pentru ele prezentul, dar prezentul nu-i decât cea mai infimă parte a timpului.

Animalul trăiește numai în prezent; omul cu sufletul său se proiectează în trecut și viitor, creând astfel dimensiunile timpului. Noi trecem, nu timpul. Trece și lumea, dar ea nu-și dă seama că trece și deci pentru ea nu e timp.

Este totuși ceva . . . este eternitatea care n'are nici ieri, nici azi, nici mâine. Ieri, azi și mâine sunt produsele sufletului nostru. Eternitatea este opera Marelui Creator, în care se confundă El însuși. Noi, ființe mărginite am rupt parcă din eternitate și ne-am creiat timpul care este atât cât ni-i sufletul. Sunt și oameni, și încă mulți, cari prin sărăcia sufletului lor, trăiesc aproape numai în prezent. Lumina sufletului lor e atât de slabă, încât nu poate proiecta decât o slabă rază în viitor. Trece și el, dar în mai puțin timp ca cel cu sufletul bogat. Pentru sărăcia minții lui, Tutancamon putea trăi și azi, fiindcă omul cu sufletul sărac nu poate măsura timpul nici înainte nici înapoi. El nu e capabil să întocmească un ideal, care nu este altceva decât o proiecție în viitor.

Trece lumea, trece omul, lăsând o dâră căreia îi zicem timp; singură eternitatea nu trece!

Și totuși mai e ceva care nu trece: este răutatea, cel mai etern atribut al lumii.

Eroului necunoscut

La mormântul tău, smerite frunți și inimi, se prostern;
Jerbe, lacrimi, pe țărâna ce te-acoperă s'aștern
Mame vin să-și plângă fii, iar nevestele plâng soții
Țara 'ntreagă parcă plânge pe cei duși pe calea morții.
Însă ochii ce plâng astăzi, nu vărs lacrăm'le mahnirii
Ci mărgăritare scumpe, — lacrămile preamăririi.

Tu erou, simbolul sacru, al isbânzii, al virtuții,
Tu ce ai descleștat gura celor ce tăceau ca muții
Tu ce-ai înfrățit popoare, sădind pacea'n omenire
Fii slăvit acolo'n ceruri. Opera de primenire
Intronat-ai fără să pregeți, avântându-te în focul
Clocotind în plumb și sânge, numai să îți capeți locul.

Cu-al tău sânge ai tras brazda, fixând țărilor hotare,
Subjugaților de veacuri, arătatu-le-ai nou soare
Cei de-un sânge și de-o lege i-ai unit cu țara mamă
Iobăgia a-i distrus'o, capete nu se mai sfarmă.
Și-azi când noi suntem stăpânii, pe moșia României
Ochii noștrii las să curgă, lacrămile bucuriei.

Azi țăranul trage plugul, liber și doinind din frunză,
E stăpân la el acasă și dușmanul să pătrunză
Și să știe că românii, nu vor mai trăi în „zale“
Niciodată! niciodată, nu vor mai cânta de jale.
Sub stindardul libertății, roșu, galben și albastru,
Vor muri până la unul pe frunzișul de jugastru.

Tu erou, ce zaci în groapă și de toți necunoscut,
Jertfa ta posterității fie-i cel mai vajnic scut
Slovele săpate'n crucea 'mpodobită'n flori diverse
Sunt săpate'n mii de inimi și nici când nu vor fi șterse
Astăzi România-Mare, drept omagiu o făclie
Îți aprinde căci 'plinita-i visul cel de-o veșnicie.

ST. STĂNESCU-BUZĂU

CALUL INDOLIAT

In memoria Locotenentului Vlad din regimentul 5 Roșiori, mort la datorie

de GELU GEORGESCU

Depart, într'un sat din munții Făgărașului, o mamă văduvă bătrână, și trei frați, la dorul ca de Paști să fie fericit în mijlocul lor, cel mai scump și drag, ce le aduce belșugul, ce le aduce mângâerea și veselia, se pregăteau ca niciodată.

În acelaș timp, camaradul Vlad, cel așteptat, plecase în dimineața zilei de 8 a lunii Aprilie, cu trupa într'o aplicație în teren. La marginea satului Nojorid, cale de câțiva kilometri dela Oradea, descălecă pentru a da câteva explicații soldaților. Încălecând din n u și luându-o în goana calului, dintr'o mișcare nervoasă a acestuia, sau dintr'o neprevădere a lui, se desprinde din șea și se prăvăli pe șosea cu capul într'o piatră colțuroasă.

Cu ultimele cuvinte: „Mamă! Doamnă! Ce este cu mine!“ își pierdu rațiunea, căzând în letargie. Din clipa aceea și până în zorii celei de a doua zi, când și-a dat sfârșitul, nu și-a mai dat seama de nimic ce se petrece în jurul său.

Moartea nemiloasă i-a scurtat firul vieții, în mod fulgerător, și trista veste umplu cu durere sufletele tuturor camarazilor și cunoscuților.

Ducerea rămășițelor pământești, în satul natal, după dorința familiei, avu loc în faptul serei în ziua de 11 Aprilie. În fața spitalului militar Oradea, unde și a dat sfârșitul, ofițeri din toate armele, îmbrăcați în haine de sărbătoare, și sute de muritori, cari cunoscuseră pe Vlad și cari îl consideraseră de prieten, asistau la slujba religioasă ce preoții oficiau spre odihna celui ce fără voia lui luase drumul eternității. — Toți purtau în suflet regretul în fața deșertăciunii acestei lumi trecătoare; toți își manifestau durerea, prin graiu și prin lacrimi, pentru pierderea celui mai blând și mai bun prieten și camarad din garnizoană.

Cu toții sufereau. Dar suferința acestora nu se putea compara cu tortura altui suflet.

Mai la o parte, cu capul plecat, parcă fără suflare, îngândurat, cu marama cernită prinsă de corp ședea cel mai bun prieten, cel mai bun tovarăș al lui Vlad: calul său îndoliat.

Părea liniștit; poate ca și alți mulți muritori, în fața corpului neînsuflețit, își puneau aceeași întrebare: „Ce e viața! Ce se alege din tine om torturat de gândul să stăpânești tot ce nu-ți aparține!“

Slujba se terminase. Un vânt răcoros împărștia peste capetele tuturor, mireasma de tămâie, amestecată cu a florilor din zecile de coroane, amestecată cu mireasma mugurilor de

Aseară am vorbit cu Dumnezeu¹⁾

*Aseară am vorbit cu Dumnezeu
în templul meu
și mi-a spus
că mi-a adus
flori stropite cu dureri
din țara moartei primăveri...*

*Și mi-a mai spus că o să fiu
pribeag etern
și n'o să știu
prin silă viața ca s'o cern...*

*Aseară am vorbit cu Dumnezeu
și'n mână am ținut lumini de seu
aprinse.
În suflet candela iubirii Lui nu-i stinsă
și îl simt mai mult ca ori când:
deși în lume m'a trimis plângând...*

*Spre miezul nopții m'a certat
pentru căm îndrăsnit
pe vise să-mi clădesc palat:
s'a dus... și nu a mai venit...*

Inserare²⁾

*Ca o șopârlă se întinde inserarea,
peste sat
și cu smoolă grea e acoperită cărarea
ce duce'n el — De mult s'a înoptat...
Pe bolta cerului, mici proiectile
de foc, se'ntrezăresc;
parc'ar fi o ceată de reptile
ce vor răsboiu, dar nu'ndrăsnesc...
Pe-o casă a căzut o stea călătoare;
În astă noapte-un om, din sat, desigur moare...
ION MIUȚA*

(1, 2. Din volumul-manuscris: „Miresme pentru suflet“.)

tei, fricoși a se desface la glasul intemperiilor vremii.

Cortegiul, porni în pas agale către gară, în ritmul molatec a unui marș funebru înțonat de muzica militară.

Din mulțime, doar câțiva înși, erau cuprinși de spasmul morții celui ce se ducea departe... departe...

Alături de Vlad cei trei frați, îmbrăcați în ținuta de țărani modești, cu mâinile prinse de carul funebru, se impleticeau în mers, isbinduse unul de altul, cu respirația inecată de suspine, în timp ce gândurile lor, desprinse din mintea sdruncinată, parcă se împreunau să de

pene dela început firul vieții familiare. Se vedeau în fața clipei când ajutorul reciproc al fratelui lor urma să se apropie pentru a-și îndeplini misiunea de viitor, ca sprijinitor al familiei; se vedeau în fața fatalității și răsunării soartei din cauza căreia, moartea răpise pentru veșnicie pe fratele lor, fără ca el să poată fi mândru de chemarea lui. — Se vedeau în ziua când toată lumea se pregătea spre a se îmbrăca de Paști în haină de sărbătoare și decând ei trebuiau să poarte haina cernită a nemiloasei dureri.

Apoi, mama lui, departe, în satul ascuns de brădet, aflând de trista nenorocire, pe prispa căsuței de curând lipită cu lulișor, cu capul rezemat în mâinile căzute peste genunchi, își ușura sufletul cu șirul de lacrimi, ce în izvor se prelingeau pe șanțul săpat în pământ, în dreptul streșinilor de stuf. Sărmana de ea! Il așteptase ca pe un soare, ca pe un înger, să ducă în căscioara ei tăcută și singuratecă veselie, mângăierea și belsugul. Nu se așteptase la răsunarea soartei, nu se gândise niciodată că „acel ce este drag tuturor, este drag și lui Dumnezeu“.

Dar mai mult sbucium sufletesc părea că poartă calul îndolia. Simțul că nu va mai vedea niciodată pe acel ce a fost stăpânul lui; simțul că toate privirile erau îndreptate numai către el, ca o sfidare în fața enigmei morții lui Vlad, devenea din ce în ce mai nervos. El n'avea lacrimi; el n'avea glas să se desvinovățească, dar gesturile lui: să se desprindă din frâu, să svârle doliul ce purta, ropotul în pas de avânt, spuma ce se prelingea printre zalele zăbrelei, mestecul să frângă fierul, arătau starea lui sufletească. Ar fi vrut să fugă de ochii lumii; ar fi vrut să treacă prin mulțime, înaintea tuturor și glasul lui să răsună mai puternic decât melodia funebră și să strige:

„Tu te duci stăpâne, spre o viață veșnic fericită; pe mine, ce port ponosul morții tale, cui mă lași?”

Il muștra poate conștiința, se căia, sau poate ar fi vrut să spună adevărul și să se desvinovățească. — Infrânt de durere, în fața neputinței, în mod de protest însă, își înălța capul către cer scuturând din răspuțeri mâna ce ținea dârlogii frâului.

Fără de veste, în îngândurarea tuturor, cortegiul ajunsese în gară.

În urma așezării sicriului, vagonul, închizându-i se ușa, a răsunat a gol dând impresia primilor bulgări de pământ ce cad la imorământare, în groapă, peste orice sicriu . . .

Ca un ultim salut „Dumnezeu să-l ierte“ se perdu atunci depe buzele tuturor, către cer, în timp ce fanfara militară, în ritmul cadențat al unui marș, conducând trupa către cazarmă, dădea îndemn de avânt la viață.

Și poate pușini, din cei ce se împraștiară

pe străzile orașului, mai purtau în gând memoria celui ce plecase, cu trupul, în urma gândului, lângă mama lui, așa de impresionant cum o purta calul său.

Pe marginea străzii, lângă trotuar, el trecea condus de ordonanță, mai mult fărât decât să meargă. Nu mai simțea nimic; nu-l mai impresiona, nici privirile celor ce treceau pe lângă el, nu-l mai infiora nici melodia muzicii. Gândul lui, în acele clipe, era în preajma stăpânului său, invocând desvinovățirea; gândul lui, în acele clipe, era în preajma divinității, cerându-și iertare.

Din atitudinea lui se observa regretul că toată viața va duce povara unei crime întemeiate sau nu, rămânând condamnatul tututor, și purtând spre ispășire răsunarea soartei lui Vlad.

Și Vlad, ce în viață fusese iubit de toți, plecă departe . . . departe . . . cu trupul în mormânt, lângă sărmana mamă, iar cu sufletul, în gloata eroilor, a căror memorie e scrisă în cartea de aur a neamului românesc spre poimenirea în vecii vecilor . . .

Melancolie . . . !

D-lui Stefan Rafael

Prin pereții triști și umezi — timpul vrând să îi dărâme
Urlă crivățul cu groază, parcă strâns între țâșane,
Prefăcând odaia toată într'o mare de îngheț,
Iar viața rătăcită, un perpetuu drumeț,
Și—unde ochiul doar cuprinde perspectiva 'ntredeschisă
A mizeriei ce zace ferecată aici și 'nchisă,
Dând culoare tristă vieții, iară gândului aripi
Să înalțe, să pogoare, sfere 'nalte, . . . mi de râpi . . .

Noaptea a pătruns în casă vrând să mi fină de urât,
Învăind în neagra i robă, lumea ca'ntr'un așternut,
Iar lumina 'mbrodită, ce o dă hârbu—aprins cu seu,
Mai trezește viață 'n mine, ca s'o pot simți și eu,
Cufundat în mine însumi lâng-un vraf de cărți uitate,
Vrând să pot găsi formula vieții în singurătate.

Scribulit în haina-mi ruptă, ce îmi pare—acum mai
[sumbră,
Și—unde zici, că nu s'ascunde om cu viață . . . ci o
[umbră.

Mintea-mi fuge înainte către-a lumii—ascunse sorți,
Deschizând închipuirii zăvorâte grele porți.
Rătăcind prin alte sfere libere de înlăturic,
Socotind a noastră viață semn simbolic și himeric,
Punct aprins în calea v-emii, rătăcit aci din haos,
Și—unde eu nu sunt nimica și n'aduc nici un adaos,
Deși cat în mintea-mi strimță toată lumea să cuprind,
Și din tot ce este moarte, altă viață să aprind,
Iară lumea 'nch'puiii ce o mișc cu-al meu resort,
Când coboară 'n lumea noastră, să nu fie un punct
[mort . . .

Noaptea este tot mai neagră, vatra a înghețat de mult,
Iar de vuetul ce turbă, lumea pare un tumult;
În opaiț seul arde gata-gata să se stingă,
Așteptând ca mine, parcă, semnul magic să-l atingă,
Prefăcând a noastre forme într'o mână de „lizie“
Și-a ne da o viață nouă, răsărită din nimic . . .

NICU OPRIȘENESCU

Crucea

de Dr. Potcaș Teodor

A lăncezi în sclavie, este soarta cea mai demnă de compătimire. Când Domnul a voit să pedepsească poporul Său ales, jidovii aveau să poarte jugul sclaviei grele. Parcă sclavia ar fi răsbunarea lui Dumnezeu. În suportarea ei, sufletul degenerază, inima se strânge convulsiv. Lipsesc toate elementele vieții adevărate, pentru că în această stare numai degenera și muri se poate.

În urma sclaviei, domină moartea. Ea triumfează peste seriile debile ale milioanele de inși. Semnul nimicniciei finale se evidențiază acolo, unde nu se cunoaște libertatea și se închide raza libertății. Tristă soartă e: neantul întunecat, sperietor al inexistenței.

Dumnezeu a ocrotit oamenii. N'a voit, ca plămuirea mâinii Sale să se nimicască. Deși însăși omenirea luase asupra ei jugul și a grăbit evenimentele, a forțat timpul, ca finitul să se apropie mai repede. În întuneric a hoinărit, și căută scrutător abisul. Pe câmpiile morții a voit să afle florile vieții. Până când în fine îndurarea A-tot-bunului Dumnezeu a constatat suficientă svârcolirea-i penibilă.

Tristă noapte a fost. Moartea și păcatul o aveau în posesiune, încât numai vaietul generațiilor lăncezite în servilism s'a auzit. Instinctul libertății adusesese nervii în extaz. Suspine au izbucnit din piepturi, dorind a ști: când va răsări soarele libertății, când are să fie iar sărbătoare superbă în lume?

Și soarele a răsărit cu raze scaldate în sânge. Chiar și pământul s'a cutremurat. Căci doar libertatea avea să întreprindă aprigă luptă cu servilismul, lumina cu întunericul. Însăpământătoare a fost trânta, ce s'a terminat cu renașterea milioanele de oameni.

Pe culmea Calvarului apărură sfânta Cruce, simbolul etern al libertății umane. Lumină a împrăștiat înspre cele patru puncte cardinale și atmosfera primăvăratecă s'a răspândit pretutindeni. La văzul ei viața pieritoare s'a înviorat, iar cunoștința

Gând spre tine

*Zefir, în jocu-i prin grădină,
A alintat caișii'n floare
Domol să mi ningă peste plete
Cunună înfiorătoare*

*Și lenevind în iarba rară
Cu ochii 'nchiși, mâinile'n poale,
Sbură un gând spre ceru-albastru,
Fulg alb strălucitor și moale.*

*În sus, suflatu-l-a zefirul,
Cu pâlpâiri tremurătoare;
Zâmbind, el s'a făcut scântee
Și s'a topit departe 'n soare.*

Mirella

libertății, ca energie vulcanică, a vibrat în vinele destinate. Dragostea de viață i-a cuprins pe muribunzi, și au simțit că ei trebuie să trăiască! Morminte înverzite s'au mișcat și asupra câmpiilor sterpe ale peirii, vieța a fredonat imn de triumf.

Crucea e simbolul vieții; simbolul triumfător al subjugării morții și sclaviei. Știință plină cu misterii, ce o pot învăța și ignoranții. Adevărul, văpaia, puterea, i-a dat divină luciditate permanentă. Acumularea celor mai prețioase bunuri, din care creștinii dreptcredincioși se pot îmbogăți cu valori infailibile.

La apariția crucii s'a născut libertatea. Doar Crucea e libertatea însăși, Praporul, care în prea scump sângele Dumnezeului, pentru noi suferind, a obținut curățenia-i splendidă. A văzut toate luptele celui mai eroid martir și sacrificiul celei mai devotate iubiri. Toate le-a intuit și așa nu-i mirare, dacă întrunește în sine cele mai sublime sentimente și idei.

Crucea e izvorul fiecărei virtuți, fiecărui bine și fiecărei științe. Cea mai perfectă noțiune, căeră A-tot-puternicului Dumnezeu îi dă minunată putere fascinatoare.

Fără de ea nu se poate trăi. Unde lipsește lumina-i eternă, acolo obscuritatea întunericului va fi dominantă.

Mântuirea, libertatea, buna stare a

Să nu te râzi . . .

Adeseaori când vezi pe unul
Că plânge, biet nemângâiat,
Și nu știi tot ce are'n suflet,
Să nu te râzi, că e păcat . . .

Toți oare știu, privind la valuri,
Marea în fundu-i ce-a ascuns? . . .
Cum ai să știi dar depe lacrimi,
Ce se ascunde într'un plâns! . . .

George Florescu

omului singuratec și milioanele de oameni, încolțește din trunchiul Crucii. Conform verificării istoriei, fiecare popor a fost fericit numai până atunci, până când din sufletul său n'a dispărut lumina Crucii.

Omul, ca individ, din știința superbă a Crucii a obținut stimulent spre bine, spre perfecțiune psihică. De aici și-a însușit nobilitatea, cordialitatea, devotamentul, sacrificiul. Milioanele popoarelor, în școala educativă a Crucii, au câștigat comoara nesfârșită a umanității și virtutea iubirii patriotice; iubirea de neam și alipirea către glia pământului Patriei; sentimentul național și cultivarea mândriei cetățenești, numai în inima inspirată de puterea crucii, au găsit adăpost statornic.

Omul ca individ, cu puterea Crucii, a învins pasiunile sale iar națiunile sub prapor și-au cucerit libertatea.

Puterea, autoritatea ei, este aceeași și în prezent, ce a fost odinioară. La văzul ei se sperie spiritul iadului și se deșteaptă conștiința dominantă. Este acuzatoarea neînduplecată a intrigilor perfide ale păgânătății moderne; Este și adevărata condamnatoare a tuturor tendințelor internaționale, comuniste, bolșeviste și francmasoane; este judecată strivitoare, a cărei severitate nu tolerează ușurința senzuală și sexuală, berbanția. Iată, pentru asta se tem cam mulți de cruce. Pentru asta le-ar plăcea s'o facă dispărută depe coroana noastră regală, depe drapelele noastre, din laboratoare, din salele justiției și depe culmea Carpaților.

Dar nu se poate. Rădăcina Crucii e mult mai adâncă, pentru a se putea smulge din inimi. Și această rădăcină e mai te-

nace pentru ca viermii paraziți s'o poată roade.

Crucea a fost și va fi pururea comoara temută a acelor care flămânez și însetează de dreptate și cari au o sfântă dorință după adevărata libertate.

Opera înălțată la ceruri peste nouri, imensă capadoperă, ce sfințește fiecăruia și silință onestă umană. Calea ei conduce de pe pământ la cer, și răpindu-ne cu sine, ne ridică la culmi ideale.

Putere și autoritate divină, înaintea căreia s'a ruinat până acum orice încercare deșartă și vanitoasă.

Te preamărim sfântă Cruce! Lumina sufletului nostru, viața, mântuirea noastră!

Adie vânt primăvăratec

Adie vânt primăvăratec

Și-s flori prin lunci și prin grădini . . .

Și iarăși prin atâta farmec

Mi-e dor de ochii tăi senini.

Râd mugurii pe ramuri iară

Și câte-o frunză, ici, colea,

Prin când îți văd icoana clară

Și te doresc, — iubita mea.

Și cât aș vrea, să-mi fii aproape,

Cu drag în brațe să te-alint,

Să-ți pun săruturi pe pleoape

În seri scâldate în argint . . .

J. D. Cucu

Epigramă

Unei femei cinstite

O știe lumea 'ntreagă

Că tare ești cinstită!

De-atâta cinste, dragă,

Îmi pari chiar oboșită!

George Bota

ROMEO ȘI JULIETTA

de EUGEN CEONTEA

De cine credeți că se leagă prima dragoste a unui elev, ajuns la 17 ani? Unii spun că de verișoară, alții de mătușe. Părerile sunt foarte variate și din haosul acesta, am ales și eu una, că prima dragoste a majorității, a fost fata din casă, servanta, guvernanta, etc. Ea te îngrijește cât ești copil, cu ea te joci, cu ea te distrezi, dela ea se pot afla enorm de multe lucruri și secrete, pe cari alte persoane „serioase“ le ascund. Din acest motiv nu e nici o mirare, dacă sufletul unui copil, care se crede om mare, se lasă ușor impresionat de formele durdulii ale femeii, care e cea mai apropiată de el. E natural . . .

Astfel se întâmplă și cu Romeo, elev în clasa VI de liceu. Era îndrăgostit lulea, de servanta lor, Julietta. Nu-i vorba că Julietta era foarte frumoasă. Un păr negru îi încadra fața-i albă ca marmora, având și niște ochi albaștri, ca albastrul cerului și adânci și infiniți ca vecinicia. Gene lungi adumbreau acești ochi plini de visare și niște sprâncene admirabile, ca niște lipitori, încoronau acest ansamblu. O gură senzuală, mereu gata pentru sărut, când râdea, scotea la iveală un șir de dințișori, mai albi și mai mărunți decât cele mai scumpe perle. Un nas cam obraznic, un gât de căprioară, doi sâni, nici prea mari nici prea mici, tari ca piatra și provocători ca două mere coapte, un mijloc tras ca prin inel, șoldurile bine arcuite și două pulpe de Veneră, un ansamblu de perfecțiuni, cari, să nu ne mire dacă au impresionat adânc firea visătoare și dornică de iubire a lui Romeo. Unde mai punem că ea avea numai 17 ani, iar el, unul mai mult.

El, ca orice băiat mare, locuia singur într-o cameră, iar ea în bucătăria de vară, dela marginea grădinii.

O idilă se infiripase la conacul părintesc, bineînțeles fără știrea părinților. Seară de seară, cei doi îndrăgostiți se întâlneau și gustau din plin, deliciul dragostei. Imbrățișări pline de patimă și sărutări

ferbinți, turburau somnul ușor al florilor. Promisiuni de dragoste vecinică și de căsătorie, erau între ei la ordinea zilei. Era o dragoste tănuită, deci cu atât mai dulce.

Dar această taină, de altfel ca orice taină, nu a rămas „neștiută de nimeni“ așa cum doreau ei. Sândică, fratele mai mic al lui Romeo, observase de mult, furișările nocturne ale fratelui său. Scena repetându-se, îi ațâță într'atâta curiozitatea, încât într-o seară se hotărî să plece în expediție, pentru a descoperi taina cea mare.

Era o noapte de Mai. Era primăvară. Natura toată se trezise la o nouă viață. Nervii vibrau mai puternic și sângele pulsa mai repede, înfiorând inimile tinere. Insecte, fluturași, flori, toate îndemnau la iubire și sărutări.

În această noapte plină de vrajă, Romeo se furișă din nou, spre grădină, dar de data aceasta, cu multe insistențe, promisiuni și rugăminți obținuse dela Julietta permisiunea, de a-i face o vizită în palatul și reședința ei, în bucătăria de vară.

În nerăbdarea lui, de a îmbrățișa cu o clipă mai devreme pe idolul sufletului său, nu observă cum o umbră se furișase din casă, urmărindu-l apoi pas cu pas. Trei perechi de ochi luceau înfrigurați în noapte, ai Juliettei de neliniștea așteptării senzației necunoscute, ai lui Romeo de focul dragostei și ai lui Sândel chinuți de curiozitate . . .

Trei bătăi rare și două repezi în ușe, se auziră în noapte. Era semnalul convenit, căci ca orice îndrăgostiți, aveau semnalul lor secret, ca nu cumva, din greșeală, Julietta să dea drumul, în palatul fermecat, altuia, unui intrus sau unui nechemat.

Ușa se deschise și Romeo se repezi, cu tot focul și pasiunea tinereții sale, în brațele înfrigate ale Juliettei . . .

Ca pe timpul lui Schakespeare . . . Ori Nu ?

Sândel rămase afară, furios și plouat, căci ei, fără să știe că afară mai e cineva,

ii închiseseră ușa în nas. Și aveau dreptate. Ce căuta acest neînviat, să le turbure romanul lor pasional?

Uitai să spun, că Săndel era din fire bătauș și gata ori când de a provoca un mic incident, urmat de bătaie și scandal. Un răutăcios incorrigibil.

Vru să bată furios în ușe, iar la nevoie să intre cu forța, dar se răzgândi, căci o lumină mică apăru la geamul palatului din povești. Tinerii amanți nu voiau, se vede, ca dragostea lor să se piardă în noapte, ci s'o guste din plin, privindu-se și admirându-se reciproc. Dacă ar fi știut însă, că spicnul îi pândea, n'ar fi făcut această imprudentă.

Săndel se apropie în vârful degetelor de geamul luminat și cocoțându-se pe un buștean, privi înăuntru. Călmea! Geamul era deschis, căci Făt Frumos și Ileana Conșanzeana voiau să simtă, pe lângă altele, și adierile zefirului. Astfel spionul putu vedea și auzi ușor, totul ce se petrecea în „alcovul“ lui Romeo și Julietta. Ceiace văzu și auzi, îl scoase din fire. Era furios; dar nu din cauză, că el ar fi fost mai bun decât fratele său. Nu! Ci din invidie că nu era el în locul lui. — Așa e întotdeauna firea omenească; invidioasă și păcătoasă, dornică vecinic, de a fi în locul altuia, în patul altuia și râvnitoare la bunul altuia. Trist dar adevărat. —

Ascultă deci cu atenție. Înăuntru filmul rulă mai departe.

— Dragă Julietta! Idolul sufletului meu! te iubesc! te iubesc! și inima mea e plină de tine!

Un sărut.

— Cred, Romeo, cred tot ce-mi spui. Te iubesc și eu. Sunt săptămâni de când nu mai mănânc și nu mai dorm ca oamenii, ci mă gândesc numai la tine și te visez într'una.

Alt sărut.

— O, scumpa mea Julietta, ce dulce ești tu. Ce fericiți vom fi împreună.

Alte sărutări.

— Ce viață fericită vom duce. Te voi iubi mult, mult de tot, cum nu te-a iubit alta.

— Voiu trece peste voința tuturor, chiar a părinților mei, voiu ști să înving

Spre Apus

Din calea pribegiei grele,
Mi-aleargă mintea înapoi
Spre răsăritul vieții mele
Pe-un drum de lacrimi și nevoi.

Adânci suspine se ridică
Și dorul mi se sparge'n piept.
Mi-e vlaga searbădă și mică,
De parcă n'am al vieții drept.

Infiorat, călcai în lume,
Dar nimeni seama nu mi-a luat
Și, ca un iris fără nume,
La drum, curaj, doar eu mi-am dat.

Înțelegând un cânt de liră
Mai mult decât un șir de... surzi,
Amarnic mă disprețuiră
Privirile unor absurzi.

A fost un glas din slăvi senine,
Sosit pe drum necunoscut,
Împodobit cu flori divine
Și-mi par de calde vrăji țesut.

Trecut-au anii rînd pe rînd,
Cu toată vitregia lor,
Iar eu, nutrind speranțe'n gând,
Legai, în suflet, dor cu dor...

Și, făr'să vreau, mă prinde jalea
De toate, câte mi s'au dus
Și nu știu, cât mai ține calea,
Pe care merg, înspre apus!...

Bătrân, cu pletele cărunte,
Având ca sprijin un toiag,
Se va ncreți trudita-mi frunte
Și voi căta să mă retrag.

Și se va pierde—atunci cărarea,
Pe care-o bat, într'un mormânt
Și-asupră-mi s'o lăsa uitarea
Cu primul bulgăr de pământ.

I. I. Dobrescu B.

orice piedeci, ce răutatea omenească mi-ar așeza în cale.

Ploaie de sărutări.

Ceiace îl aduse însă pe spion la dis-

perare fu momentul când Romeo o îmbrățișă pe Julietta prea tare . . .

Săndel sări dela geam și căută o armă, cu care să-i distrugă. Găsi un par și un coș plin cu mere, pere și prune. Așeză coșul sub geam și cu parul în mână, se urcă din nou pe buștean. Introduse parul pe fereastră.

Romeo simți o lovitură puternică peste partea cea mai delicată a corpului, tocmai în momentele, poate cele mai fericite din viața lui. Sări din pat, ca mușcat de șarpe. Uită de Julietta și de planurile lor de viitor. Se refugie repede după un dulap. Julietta, disperată, văzând că iubitul o părăsise în mod laș, se ascunse sub pat.

Dușmanul mai încercă de câteva ori să-i ajungă cu parul, însă nu reuși. Atunci recurse la ajutorul merelor, perelor și prunelor. Un adevărat bombardament se deslănțui și nu puține fură ghiulelele ce nimeriră în capul bietului Romeo. Julietta fu mai norocoasă, căci patul îi oferi un adăpost mai sigur, decât dulapul, lui Romeo. Inima-i însă, de frică, se făcuse mică, mai mică decât inima unui purece.

Romeo însă observă curând, cine-i îndrășnețul, care-i turbură visul lui de dragoste. Își reveni încet și luându-și inima în dinți, se hotărâ să treacă voinicește, cu orice risc, penibilul foc de baraj, de artilerie și mitraliere.

Ca un tigrul, sări cavalerul nostru din dosul dulapului, descuie ușa și se aruncă furios asupra dușmanului. O luptă acerbă, se incinse între rivalii neîmpăcați. Cei doi beligeranți se încăierară pe viață și pe moarte. Pumnii și palmele, cădeau din ambele părți, cu nemiluită. Romeo fiind mai puternic, trânti pe Săndel la pământ și începu să-i care la pumni, parcă ar fi fost toboșar la orchestra militară. Săndel, nemai putând răbda, începu să urle ca un disperat.

— Mamă! Tată! Săriți că mă omoară!

Însă Romeo, furios cum era nu se opri, ci continuă tot cu mai mare viteză, operația începută. Julietta, privea fricoasă, dar oricum satisfăcută, în orgoliul ei de femeie, cum doi bărbați duelează pentru dragostea ei. Exact ca în romane . . .

E PRIMAVARĂ

In fiorul dimineții
Fredonând o melodie,
Simt tot farmecul vieții
Și-a naturii armonie.

Sus spre bolta albăstrie
Alergând ca o săgeată,
Cântă mica ciocârlie,
Pe-aripioare legănată.

Când încet, încet apare
Ochiul mare de balaur
Cântă doina pe răzoare,
Ciobănaș cu plete de--aur.

Argintii boabe de rouă
Strălucesc în depărtare,
Câmpul pare o lume nouă,
Plină de mărgălite.

Turma paște pe coline,
Mieii fug pe movilișă,
Pe-o cărare urc'alene
O frumoasă copilișă.

Jos, pe 'ntinsele hotare,
Boii albi, cu pasul lin,
Înjugați la plug să are,
Urma brazdei pașnici jin.

E. PODARIU

Deodată apar părinții și alergară spre locul tragediei. Julietta dispăru.

Neînverșunații beligeranți își continuau lupta cu tenacitate. Tatăl lor, înalt cât un munte, puse mâna pe amândoi și cu câteva ghionturi, le potoli repede setea lor de luptă. Apoi zise:

— Acum explicați-mi și mie, dece vă bateți noaptea, ca chiorii?

Săndel furios la cîme, căci el încasase mai mulți pumni, povesti cum prea onoratul său frate, Romeo, făcuse dragoste cu Julietta. Ce a primit Romeo dela tatăl său, n'o mai spun, căci vă închipuiți.

Pe Julietta după lungi căutări disperate, o aflară, abia a doua zi seara, șezând pe malul pârâului ce trecea prin sat. Era numai în cămașe de noapte. Plângea ca o nebună. Își plângea dragostea-i pierdută.

De aruncat în pârâu nu s'a îndurat să se arunce, ca să termine odată cu această viață nenorocită. Nu s'a aruncat: întâiu, pentru că era frumoasă, tânără și viața își cerea drepturile ei, în al doilea rând pentru că apa îi ajungea abia până la genunchi . . .

SAPTE ORE DE LUCRU

de ION NEGRUȚ

Mai sunt zece minute până la opt. Telefonul sună și eu stau în fața lui cu paltonul pe umeri și cu pălăria pe cap. La spate am dulapul plin cu dosare prăfuite, în față masa de scris, lampa cu abatjour verde, o duzină de călimări și registrele cu rubrici multe. Sunt frânt de oboseală. Lumea se învârtește cu mine ca o sfârlează. La ora șase, când am ajuns acasă n'am mai îndrăznit să mă culc de groaza lui Himelstos, care și-a făcut o specialitate din desenarea crucilor roșii în condica de prezență a serviciului. Trei cruci roșii, înseamnă pierderea unei zile din mult așteptatul concediu de vară. Proastă treabă! și eu am până acum vre-o treizeci de cruci . . .

Telefonul sbârâne mereu; îmi desbrac paltonul, îmi arunc pălăria într'un cuier și pun mâna pe receptor:

— Allo! cine-i acolo?

O voce de femeie îmi răspunde într'o românească stricată:

— Domnule șef acolo?

— Domnul șef n'a sosit încă — răspund eu și pun receptorul la loc.

Îmi desbrac haina de stradă și mi iau halatul alb, din a cărui pricină sunt uneori înțitulat cu ifos "Domnule Inginer". Mă așez la masă și . . . iar telefonul:

— Allo! . . . Vorbim Vă rog, dați ne legătura Domnișoară.

— Allo! cine vorbește? Allo! . . . nu se aude! Vorbiți mai tare vă rog.

Vocea de mai'nainte mă sâcăia din nou:

— Domnule șef sosit?

— Nu Doamnă, n'a sosit — răspund eu — chemați-l mai târziu.

— Și Domnul cassier?

— Nici el.

— Atunci vorbesc Domnule Director.

— Domnul director este ocupat la secția tehnică și numai după zece vine la administrație — răspund eu — și vreau să pun receptorul la loc, dar necunoscuta nu mă slăbește:

— Atunci cine aranjază la mine? la mine trebuie aranjază cineva.

— Poate pot eu Doamnă, spuneți mi ce doriți?

— Sărit la mine un dop, trimiteți un om

să bage pe el la loc.

Cum știu că este vorba despre un dop de siguranță, nu râd, mă slăpânesc, cu toate că am o poftă nebună de râs.

— Bun Doamnă! Vă trimit omul, așteptați-l acasă. Allo! Unde locuiți?

— Locuim la colț. Strada lungă și scurta.

— Bine, mulțumesc!

Pe sală e animație, colegii se înghesu sc la registru ca la fântâna cu apă bună. Sirena noului cazan sună prelung și răgușit. Sunt orele opt și Himelstos se plimba pe coridor. Se uită la fiecare pe deasupra ochelarilor și face răspunzător pe veteranul cu proteza de lemn la un picior, pentru că una dintre cele trei surori din Siam amăzgălit trei nume în loc de unul

— Te dau afară dobitocele! Te amendez pe tine dacă se mai întâmplă.

În timpul acesta sosește șeful. Îi predau corespondența, câteva bilete de dispoziții și-i raportez reclamațiunea Doamnei la care i-a sărit dopul. Bun înțeles râdeam amândoi pe chestia asta.

O colegă, care ne aude vorbind, face muțre și iese afară. E o demonstrațiune pudică din partea ei, asta o știm noi bine, știm și aceea că, nu e frumos din partea noastră, dar nu putem face altfel, ne-am înăcri ca murăturile, dacă — lucrând șapte ore pe zi — n'am mai vorbi decât de lipsuri, de scumpirea traiului, de salarii neprimite și de „Oastea Domnului”.

„Înțeleptul” din dos l gratiilor sale de lemn, a și început să zbiere, face un tărăboiu

Voind să uit

Voind să uit pe'ntăia mea iubită,
Scrisori, portret, în foc am aruncat
Și-am zis: să fie ultima ispită
Acest amor ce-atât m'a torturat.
Și ele-au ars și n'a trecut o noapte
Să pot dormi o clipă liniștit.
O văd arzând, aud o tristă șoaptă,
Regret divin, ce-mi zice: Te-am iubit.
Am strâns cenușa sfinte-i moaște
Și mi-am făcut din ea un căpătăiu.
Vai! cât e de trist a nu cunoaște
Ce preț să dai amorului dintăiu.

Jean Antoniu

ca la ușa cortului, își muștruluește subalternii cum își muștrulua pe timpuri recruii la „Mező-Hegyész“. Ii înjură, îi înțitulează cu cele mai semnificative epitețe și după ce le-a golit gențile, îi trimite afară, aruncându-le întotdeauna un cuvânt bun pentru ei.

— Mai încet înțeleptule! — strigă șeful — ce dracu? zbieri de parcă ai fi în pădure!

— Asta face parte din programul lui de boicot — râde colegul V., ascuțindu-și creionul.

— Ce boicot? — întreabă șeful răscolind un teanc de dosare.

— Păi, Dumneavoastră nici nu știți?

— Ce să știu?

— Că înțeleptul nostru și-a schimbat părerile politice, a trecut la hitlerişti.

Geni, cel mai îndrăcit sportman al nostru clipește din ochi, înghite în sec și se uită întrebător la V.

— Ce te uiți mă? — mă răstesc eu la el —

Nu crezi? așa este! Nu-l pot suferi pe Geni, pentru că toată ziua nu vorbește decât de foot ball! Dacă l'ar asculta cineva, ar fi în stare să trăncănească și noaptea.

Mușu râde cu toată gura și se bate cu palmele peste genunchi. El a fost odată la băi cu „Înțeleptul“ și s'a convins singur de faptul că, acesta a fost botezat altfel decât ortodoxii.

— Ar trebui să te duci odată și cu Geni — spune V. — Ne-ai face un mare serviciu. Ai spulbera îndoiala care plutește asupra originii lui etnice. Genică, are un nas cât pălăgica și se mândrește cu el ca și cu o comoară. Are obrăznicia să afirme că nasul lui seamănă cu al lui Richard Wagner.

— Da da, ai dreptate Genică — spune V. — Nasul tău seamănă cu a lui Wagner, dar capul parcă ți-a fost turnat într'un căpăstru.

Geni se burzuluește, își strânge facturile și pleacă bonbănind ceva, probabil vre-o înjurătură.

— L'ai supărat — spune Mușu ștergându-și nasul cu o batistă cadrilală și mare cât un prosop: De acum nu o să-l mai vezi pe aci.

— Atâta supărare să avem cu toții — răspunde V. și cere informațiuni asupra deschiderii creditelor suplimentare.

Pe Mușu îl trec nădușelile, muncește nevoe mare. Lucrează la o statistică, pe care a mai făcut-o de vre-o zece ori până acum, dar totdeauna a fost modificată. Sunt sigur că și de data asta tot aceiași soartă o așteaptă. Domnii,

dela serviciul financiar, fac experiențe din așa ceva.

Înțeleptul s'a mai potolit puțin, numai când vorbește, la telefon devine insuportabil. Are o voce de plutonier și când pune mâna pe receptor strigă de se zgudue toți pereții Șeful e de părere că, dacă toată lumea ar telefona ca înțeleptul, n'ar mai fi nevoie de sârmă și S. A. R. de telefoane și-ar putea închide prăvălia.

Logofătul își plimbă bastonul de colo până colo, aleargă din biurou și spune la toată lumea că a descoperit luna în fântână. C. F. R. ul a socolit cu cinci lei mai mult la taxa de transportarea unui vagon de cărbuni și el face caz din asta de parcă ar fi vorba de cinci milioane.

La contabilitate e o liniște de mormânt. Toți suntem adânciți în registre când întră cineva și se interesează de șeful. Imi ridic capul și văd în mijlocul camerei o biată nenorocită, cu fusta îmboșită, cu picioarele goale și pline de noroiu.

Ce dorești? o întrebai eu.

— Și-mi deie Domnu bani — spune ea.

— Ce bani? o întreb eu nedumerit.

— Apăi că mi-o făcut un prunc!

— Cine, eu? Ba făcutu-ți-a pruncul dracul Cine ești dumneata? nu te cunosc!

Șeful, Mușu și V. toți au tres cu urechea și acum se pornesc pe un răs năprasnic Mușu și a scrântit falca din jos și rămâne cu gura căscată ca un puiu de graur. Trebuie să chemăm un medic să-i pună măcinătoarea la loc dacă nu vrem să dăm de bucluc cu el și să pierdem bunătatea de băiat.

— Dapu că, nu zic io mă rog că Domnu mi-o făcut — explică biata fată mototolindu-și șorțul alb cu panglici roșii și albastre.

— Asta i altă căciulă — spun eu ușurat — Așa trebuia să vorbești dela început.

Șeful o poștește să ia loc pe un scaun și se interesează cum stă chestia:

— Cine a fost mizerabilul care te-a înșelat? o întrebă el cu blândețe.

— Dapu fecioru lu X. o fost mă rog la Domnu!

— Cum și unde?

— Binye, am fost slujnică la ti agyecă și o vinyit la minye în tyindă și o zâs că ti frig.

— Si pe urmă?

— Șapoi așa. So suit în pat lângă minye. Întrebările curg ca din carte iar răspun-

surile devin hazlii și eu nu mă mai pot stăpâni trebuie să ies afară. Mușu mă urmează cu gura căscată ca un crocodil și cu mâinele ținându-se de fălci.

— Te doare mă? — îl întreb eu.

Îmi face semn cu mâna că l doare, dar nu poate răspunde. Îi dau un ghiont în falcă și apoi totul devine ca înainte

— Am văzut stele verzi — spune el.

Las că i bine acum — îl asigur eu, o vei uita tu și pe asta când vei fi mire.

Când ne reîntorcem la lucru, găsim și pe Himelstos amestecat în discuție. El privește lucrurile din punct de vedere juridic. A fost pe timpuri conșopist la un avocat dintr'un orașel de provincie și acum citează fragmente din articolele referitoare la căutarea paternității.

Bun înțeles, biata fată nu înțelege nimic din toate astea și pleacă descurajată. A tâmpit-o Himelstos cu paragrafele.

La ora două, tocmai când ne pregăteam să plecăm acasă, mai avem o senzație. Cassa nu corespunde cu registrele și înțeleptul își smulge și cele câteva fire de păr cari îi mai acopăr chelia:

N'am făcut nici o plată astăzi — se julește el — și totuși îmi lipsește o mie de lei.

Să-ți pară bine că-ți lipsește numai una — îl tachinează V. — ar trebui să-ți lipsească cinci, sau zece mii, poate ai învăța minte atunci, te-ai ocupa mai mult de meserie și nu te-ai amesteca în chestiuni cari nu te privesc.

— Duceți-vă la dracu — bombănește el — și cu o mutră acră că de oțet, își scoate portmoneul, O mie de lei mi-e toată averea și trebuie să mă lipsesc de ea, s'o bag în porcăria asta. Ce o să spună nevastă-mea?

— Ași, ce o să spună — îl apostrofez eu dela ușe; ce spunea pe timpuri când — în afară de serviciu, mai — făceai și afaceri cumpărai boi cu două coroane și-i vindeai cu trei. Din două milioane făceai trei și tot eşiai la socoteală. Depe sală îi mai fac un semn cu mâna și-i spun la revedere pe mâine . . .

UNEIA CE ARE DANTURĂ FRUMOASA

Tu râzi mereu ca să-ți arăți dantura
Și crezi că 'n lume astfel mulți seduci
Dar nuștii 'n fond cam ce-ți ascunde gura
Căci să săruși, pe nimeni nu apuci . . .

V. M. PUEȘTEANU

Din ritmul Ardealului

Și se plecaseră odinioară poporul de la Dunăre, Gangele Dacilor, sub falnica apuilă dela Tibru. Apoi Dacia fu împresurată de marea cutropitoare a barbarilor și această Dacie Felix nu purtă mult acest titlu de invidiat . . . filoxerele pământului au năpădit devenind tot atâtea poetici în evoluția noastră.

Urmat-au când contestări, când svârcoliri, când fapte obidite . . . sfidări de-ale oprimatorilor. Datu-ne-a fost, să sleim puterile barbare în favorul Occidentului, dar era greu de rezistat, însă în decursul veacurilor în dumbrăvile noastre, dintr'o lege ritmică înăscută, înfiripau ciobanii noștrii cântece în care înscenau lacrimă și nemulțumire. În cartierul inimii lor, licărea un vis ce le mai astâmpăra elegia vieții. Și 'n visul lor căutau aciuerea de atâtea amar ce-i prigonește. Nu ne rămânea decât revoluționarea pentru a nu fi înădușiți complet și sfintele noastre drepturi trebuiau să se amestece cu pretențiunile criminale ale oprimatorilor, Pumni se înclăștau, inimi suspinau. O Ardealule, Ardealule! Iar copilașii se trezeu la plânsul taților și se porneau la întrecere pentru ținutirea țelului. Prometeu nu era pironit în Caucaz, ci mulți alții erau afundați în Panteonul Ardealului.

Triada martiră cercară să urnească din mutism pe oprimați. Iancu declară: „eu plec în munți și fac revoluție . . . și tot el rățăcea, mai apoi ca un rege Lear nebun, zdrenșos. Dar, fluierul lui Iancu cântă și după moartea lui prin glasul epigonilor, resfrângând atmosfera încărcată, chiotate răgușite, vâjâit de vifor, vifor de patimi. Accentele de patimă aprinsă, aprindeau flacăra sacrosanctă a naționalismului și începeau prin lucru năprasnic să rupă zăgazurile cu cari vijelia vremurilor vitrege voiau să ne încātușe . . .

Din Blaj plecau spre Roma, de unde porni Traian și frânse pe Daci urmând formațiunea socială a poporului român . . .

De acum de la Roma porni zborul unei culturi, care frânse contestațiile urmând ticluirea validității poporului român. Și corifeii ei, au săvârșit o spiritualizare latinistă intemeind școala ardeleană „teroarea“ contestatorilor noștri, fiind toți alăția Robespierre întru eșafodarea tângăduitorilor dreptului nostru imanent prin scris. Nu trebuiau să recruteze trăznetul ca Andreiu Mureșanu, căci ghilotinau minciuni prin adevărul istoric, iar Cipariu complecta: „Amin le zicem, că mai curând va trece cerul și pământul, decât să se prefacă românul în cutare națiune“ Și idealul vestit de acei „preoți cu cruce în frunte“ stropit de sânge, udat de lacrimi, alimentat cu atâta prisosință, ar fi un păcat strigător la ceruri de n'ar fi venit momentul realizării. Dar, urmează strigătul de dreptate al unui popor ferecat de o mie de ani, prin glasul boierului de la Olpret în Budapesta apoi cu tot „teremlete“-ul lor, Gh. Pop de Băsești putu să declare: „Slobozește Doamne pe robul tău, că văzură ochii mei mântuirea ta“ Și ne bucurăm, deoarece cu o năvalnică strigare aveam să salutăm unirea la Alba-Iulia.

Sângele nostru trebuie să gireze ca să nu se sfideze granițele... căci nu prea se aslâmpără... vrea să scormonească Ardealul, până ce vor da de oasele primului, care intră triumfător în Alba-Iulia, de oasele risipite pe câmpia Turzii...

GHEȚIE CORIOLAN

Cântec din popor

(Unui bou când i s'a făcut autopsia)

Aolică, vai de noi;
Dar'ar naiba'n ei de boi;
Mi-au pus capul la nevoi...
Să mănânce, sau să bea,
Sau să umble pe șosea,
Un bou blând nu mai putea.
S'a 'ntâmplat ce n'am știut:
Cuie 'n apă a băut,
Fânu 'n cuie s'a făcut
Că 'ntr'o zi s'a 'mbolnăvit
Nu știu cum, așa subit, ...
Și pe loc a și murit.

culegere de STELICĂ

Colțul distractiv

Deoarece oamenii nu prea au bani să-și plătească impozitele, agenții percepției se prezintă la domiciliu, sechestrând ceia ce mai găsesc.

La unul, între altele, îi sechestrează ceasornicul. În dimineața următoare, omul ia telefonul și întreabă la Percepție:

— „Allo! Cât e ceasul, vă rog?”

— „Si de ce întrebi tocmai la noi?”

— „Deoarece mi-ați luat erii ceasornicul și nu mă pot obișnui fără el.”

☉

Un țigan se angajase la lucru. Acum săpa în grădină, și după cum este obiceiul țigănesc, cam ședea la umbră. Deodată îl vede stăpânul:

— „Măi țigane! nu ești vrednic nici la lumina soarelui.”

— „Hapoi, că știu eu, — zise țiganul — că doar pentru ahaia m'am așezat la umbră.”

☉

Profesorul de desemn intrând în clasă zice elevilor:

— „Fiecare să desemneze un zid cu diferite afixe. Apoi eși afară lăsând pe băeți să lucreze singuri. După câtva timp, intrând în clasă, văzu un elev cu mâinile încrucișate pe piept, dovadă eă el a terminat lucrarea. Merge să vadă ce desenase elevul. — Pe hârtie era desenat un zid și pe el era scris: Afixajul interzis.”

☉

Gheorghe și Dinu eșiseră la câmp ca să admire frumusețile naturii.

Lui Gheorghe i se păru că aude un murmur de isvor

Dinu, după ce ascultă și el îi zise:

„Nu, dragul meu, ai avut numai o iluzie optică.”

Intru mai târziu Dinu exclamă:

— „Uite, colo, un călăreț vine înspre noi.”

După ce se mai apropiară, văzură că era un țaran care cosea iarba. Atunci Gheorghe îi răspunse:

— „Vezi dragul meu, că și tu greșiși. De data aceasta ai avut tu o iluzie auditivă.”

FLORIAN TENT

Din raportul unui jandarm

Noi... jandarm sergent major, șef al postului din... ofițer de poliție și auxiliar al parchetului de prima stanție, constatăm prin prezentul proces-verbal, că la reclamația scrisă făcută verbal, de locuitorul Ster Lotcoy, cum că vecinul său Gh. Urpas, i-a sinucis vaca fără nici un motiv.

M'am transportat de îndată la fața locului și am constatat că sinucisa vacă, purta mai multe iluziuni pe corp.

Drept care am dresat etc.

Culese de St. St. Bz.

Oameni, idei și fapte

Maestrul Sabin Drăgoi

Incontestabil că azi, muzica noastră clasică a luat un avânt îmbucurător. Cu atât mai mult ne bucură acest progres, cu cât până azi, nu s'a dat acestui gen cuvenita atenție. Cele scrise până în prezent, nu au fost decât modeste încercări, cari nu au reușit să treacă dincolo de granițele țării românești. Primul om, care a îndrăznit să se avânte pe anevoioasele culmi ale clasicismului, este Sabin Drăgoi. El este compozitorul, care a știut să adapteze, în mod genial, graiul și muzica noastră poporană, la sublimul compoziției genului clasic. Nimeni nu mai contestă azi, că Sabin Drăgoi este cel mai mare compozitor, atât poporan cât și clasic, al țării noastre.

Născut la 6 Iunie 1894 în comuna Săliște jud. Arad, a urmat studiile generale și începutul celor muzicale tot în Arad. S'a specializat în teorie și compoziție între anii 1906—12. În 1918, conservatorul din Iași l'a avut elev. Apoi în 1919—20 a urmat cursurile conservatorului din Cluj. Eminentul elev a profesorilor români a închinat însă talentul său, urmând cursurile cunoscutului profesor dela Academia din Praga, Aitezslav Novak. În 1922 fu numit profesor de muzică la școala normală Deva, iar în 1924 director al conservatorului din Timișoara.

În privința operelor publicate, cari se găsesc la toate depozitele muzicale din țară și cari, atât din punct de vedere calitativ cât și ca număr, sunt de o valoare imensă, trebuie să descopăr marelui public, că marele maestru are în manuscris încă cel puțin de zece ori atâtea compoziții.

„Năpasta“ după Caragiale, este prima sa operă mare, jucată pentru prima oară la 30 Mai 1928 la Opera din București, iar azi este încadrată în repertoriul permanent al umbelor opere (București și Cluj).

Laudă se cuvine acestui geniu muzical, mai ales că „Năpasta“, a pătruns peste frontiere și asidue repeliții se fac astăzi la Opera din Poznań (Polonia).

Din această operă, autorul a voit să demonstreze în mod lapidar „putința de a exprima și ilustra orice acțiune și stare sufletească, cu limbajul propriu poporului nostru“.

A voit să demonstreze, că și muzica românească poate exprima orice fel de senti-

mente, nu cum se credea până acumă că numai muzica Italiană, Germană, etc, se poate adapta perfect la armonia muzicii clasice.

În 1928, a scris opera elogioasă „Constantin Brâncoveanu“, care se studiază actualmente la opera din București și va vedea lumina rampei în stagiunea viitoare. „În această operă — spune autorul — am realizat alternativ muzica sacră transmisă nouă prin tradiția graiului viu, dela cele mai vechi popoare (Caldeeni, Asirieni, Babilonieni, Egipteni, Evrei și Greci), cu contribuții poporane religioase, în genul colinderilor“.

Actualmente lucrează la opera comică „Kir Ianulea“ după nuvela lui Caragiale. Între timp mai dă la iveală coruri și cântece de proporții mai mici. Are gata pentru tipar două quartete pentru coarde, trei lucrări simfonice; în plus a mai adunat un folclor de trei mii melodii pe cari le va publica, dând și explicațiile necesare, așa cum a făcut și analiza celor trei sute colinde.

În viitorul apropiat se va dedica mai multor lucrări, și anume: Opera, „Chantecler“ după Ed. Rostand; „Păcatul“ și „Făclia de paști“ după Caragiale; „Doamna Chiajna“ după Odobescu și o apotează a lui Avram Iancu sau Horia, în care va glorifica mișcările românilor ardeleni, pentru libertate,

Subiectul operii „Chantecler“ este nou în compoziția muzicală, cu atât mai mult, cu cât în acest gen, nu s'a scris nimic până acum, în literatura muzicală universală. Personagiile umane sunt înlocuite cu diferite feluri de animale, cari vorbesc, simt ură, bucurie, gelozie etc, și cari satirizează defectele omenești. Este o poveste orientală, care va produce vâlvă în muzica universală, răsturnând anumite teorii și dând o mai vastă interpretare expresiunii sentimentelor în tonuri.

În străindătate s'a executat: „Divertisment rustic“ pentru orchestră, „Suita“ pentru pian și cântecele pentru voce și pian.

Acest maestru tânăr, genial inspirat a reușit să se afirme pe terenul muzical, în toate țările, și în ciuda acelor cari au curajul să i conteste geniu, constatăm că lumea muzicală, atât română cât și străină, la apreciat îndeajuns și așteaptă cu nerăbdare noile sale creațiuni cari sunt menite să ducă gloria acestui neam, în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii.

Domnul Profesor Universitar George Sofronie,

a dat la iveală o foarte interesantă lucrare intitulată „Tratatul de la Trianon și Acțiunea Revizionistă”.

Această lucrare unică în felul ei trebuie citită de orice român, căci în cele 29 pagini, ce conține, face un document istoric asupra tratatului de la Trianon, servindu-se de o foarte bogată bibliografie. După ce arată importanța acestui tratat pentru menținerea păcii, susține că: Statele cari ar ignora adevărul, ducând campanie contra ultimelor tratate de pace, prin însuși acest fapt, se pun în situația de a fi considerate ca inamici, nu numai ai Statelor interesate la respectarea acestor tratate, ci al întregii comunități internaționale, ale cărei supreme interese și aspirații le disprețuiesc, sau nu le înțeleg. Iar mai departe, asupra acțiunii revizioniste, după ce analizează pretențiile științifice invocate de către acționistii revizionști, constată nelemeinicia lor, condamnate de însuși doctrina dreptului internațional, citând că revizionismul, departe de a servi scopurile păcii internaționale, — pe care de formă le invocă, — este un instrument de provocare războinică „căreia însă Europa, conștientă de interesele sale, dominată de nevoia păcii, nu-i va cădea în cursă. Guglielmo Ferrero. La fin des aventures (Guerre et paix).

Dr. George Sofronie, a dat luminii o lucrare pe cât de interesantă pe atât de binevenită și de o covârșitoare actualitate.

In ciclul de conferințe organizat de comitetul P. P. C. al județului Bihor pentru complotarea cunoștințelor populației civile, în ziua de 20 Mai a. c. pe tribuna sălii festive a Primăriei Oradea, a conferințat Dr. Căpitan P. BĂRUȚA tratând despre: „ARMA CHIMICĂ”.

D-și a expus mai întâi un mic istoric al întrebunșării armei chimice în războiu, începând de la popoarele cele mai vechi, după care a arătat evoluția ei până în timpurile noastre, cauzele ce au determinat

întrebunșarea lor și în trecut despre efectul distrugător ce au asupra corpului omenesc.

Această interesantă și documentată conferință, expusă cu tot calmul unui priceput conferințiar și în mod cât se poate de curgător, a încheiat-o cu următoarele cuvinte:

„Am realizat idealul nostru național de veacuri, cu atâtea sacrificii, și subliniez, să nu fiu interpretat în alt sens, noi vom numai să ne apărăm drepturile câștigate, pentru cari au suferit moșii și strămoșii noștri jertfînd cei 800 000 de eroi. Vom dăruia să ne apărăm idealul nostru realizat, având în vedere istoria poporului românesc, în baza principiilor și concepțiilor moderne de autodeterminare a națiunilor și cari au fost prevăzute prin tratatele de pace recunoscute în mod universal. De aceea zic: nu ne vom putea menține aici decât printr-o pregătire solidă

de apărare a întregii națiuni” etc.

Publicul asistent, număr desul de apreciat, a răsplătit pe conferințiar prin neîntrerupte aplauze. Am remarcat însă, cu tot regretul, că la o asemenea conferință ce privește în deosebi pregătirea populației civile pentru apărarea contra armei chimice, populația nu a asistat așa după cum era de dorit. S'a remarcat lipsa autorităților și a funcționarilor publici. Sperăm însă ca la următoarele conferințe din zilele de 27 Mai și 3 Iunie a. c., populația civilă luând cunoștință de importanța acestor conferințe, precum și de dezastrul acestei arme, să asiste, dacă nu în întregime, în număr cât mai mare.

Felicităm din suflet pe Domnul Căpitan Băruța Petre pentru documentata sa conferință, urându-i ca la viitoarea din 3 Iulie a. c. să fie la aceeași înălțime. g. v. g.

Aviz important

În curând, instituim un „concurs literar” pentru poezie, schiță și nuvelă.

Cele mai bune, calificate de opinie prin voturi consultative, vor fi premiate.

Detalii în Nr. viitor al revistei.

